TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2006. gada 2. maijā *

Lieta C-341/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 68. pantam un EKL 234. pantam, ko *Supreme Court* (Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 27. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 9. augustā, tiesvedībā

Eurofood IFSC Ltd.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*] (referents), K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — angļu.

ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 12. jūlijā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Bondi [*Bondi*] vārdā — G. Moss [*G. Moss*], *QC* un B. Šipsijs [*B. Shipsey*], *SC*, Dž. Glīzons [*J. Gleeson*], G. Klohesija [*G. Clohessy*] un E. Baringtone [*E. Barrington*], *barristers-at-law*, kā arī B. O'Nīls [*B. O'Neil*], D. Smits [*D. Smith*] un K. Mallons [*C. Mallon*], *solicitors*,

— *Bank of America NA* vārdā — M. Kolinss [*M. Collins*] un L. Makens [*L. McCann*], *SC*, kā arī B. Kenedijs [*B. Kennedy*], *barrister-at-law* un V. Dejs [*W. Day*], *solicitor*,

— Farela [*Farrell*], *Official Liquidator* vārdā — G. Kolinss [*G. Collins*], *SC*, un D. Mērfijs [*D. Murphy*], *barrister-at-law*, kā arī T. O'Greidijs [*T. O'Grady*], *solicitor*,

— *Director of Corporate Enforcement* vārdā — A. Kītinga [*A. Keating*], *principal solicitor*, un K. Kostello [*C. Costello*], *barrister-at-law*,

— *Certificate/Note holders* vārdā — D. Beksters [*D. Baxter*], *solicitor*, D. Makdonalds [*D. McDonald*], *SC*, un Dž. Breslins [*J. Breslin*], *barrister-at-law*,

— Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], pārstāvis, kuram palīdz D. Bārnivils [*D. Barniville*], *barrister-at-law*,

— Čehijas valdības vārdā — T. Bočeks [*T. Boček*], pārstāvis,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*], pārstāvis,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. S. Niollē [*J.-C. Niollet*], kā arī A. Bodāra-Ermāna [*A. Bodard-Hermant*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kuram palīdz O. Fjumara [*O. Fiumara*] un M. Masella Duki Teri [*M. Massella Ducci Teri*], pārstāvji,

— Ungārijas valdības vārdā — P. Gotfrīds [*P. Gottfried*], pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pesendorfere [*C. Pesendorfer*], pārstāve,

— Somijas valdības vārdā — T. Pinne [*T. Pynnä*] un A. Gimaraeša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāves,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. O'Reilija [*C. O'Reilly*] un A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*], pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 27. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV L 160, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula") interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts maksātnespējas procedūras ietvaros attiecībā uz sabiedrību *Eurofood IFSC Ltd* (turpmāk tekstā — "*Eurofood*"), kas dibināta saskaņā ar Īrijas tiesībām.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Atbilstoši Regulas 1. panta 1. punkta noteikumiem tā attiecas uz "kolektīvām maksātnespējas procedūrām, kas ir saistītas ar daļēju vai pilnīgu parādnieka mantas atsavināšanu un likvidatora iecelšanu".

4 Saskaņā ar Regulas 2. pantu ar nosaukumu "Definīcijas":

"Šajā regulā:

"a) "maksātnespējas procedūras" ir kolektīvas procedūras, kas minētas 1. panta 1. punktā. Šīs procedūras ir uzskaitītas A pielikumā;

b) "likvidators" ir persona vai struktūra, kuras funkcijās ietilpst parādniekam atsavināto aktīvu pārvaldīšana vai likvidācija vai viņa darbību pārraudzība. Šīs personas vai struktūras ir uzskaitītas C pielikumā;

[..]

e) "nolēmums" attiecībā uz maksātnespējas procedūras sākšanu vai likvidatora iecelšanu ir jebkuras tādas tiesas lēmums, kura ir pilnvarota sākt šādu procedūru vai iecelt likvidatoru;

f) "procedūras sākšanas laiks" ir laiks, kurā nolēmums par procedūras sākšanu stājas spēkā neatkarīgi no tā, vai tas ir galīgais nolēmums;

[..]."

5 Regulas A pielikumā par maksātnespējas procedūrām, kas minētas tās 2. panta a) punktā, attiecībā uz Īriju ir paredzēta piespiedu likvidācijas procedūra (*"compulsory winding up by the Court"*). Šīs pašas regulas C pielikumā attiecībā uz šo dalībvalsti kā Regulas 2. panta b) punktā minētie likvidatori ir norādīts *"provisional liquidator"*.

6 Runājot par piekritīgās tiesas noteikšanu, Regulas 3. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Tās dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras. Sabiedrības vai juridiskas personas gadījumā juridisko adresi uzskata par galveno interešu centru, ja nav pierādījumu pretējam.

2. Ja parādnieka galveno interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras pret parādnieku tikai, ja šīs citas dalībvalsts teritorijā parādniekam pieder uzņēmums. Šīs procedūras attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas atrodas pēdējā minētā dalībvalstī."

7 Attiecībā uz piemērojamo tiesību aktu noteikšanu Regulas 4. panta 1. punktā ir teikts:

"Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta [..]."

8 Attiecībā uz maksātnespējas procedūras atzīšanu Regulas 16. panta 1. punktā ir noteikts:

"Visus nolēmumus, kas sāk maksātnespējas procedūru, ko izdara dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība saskaņā ar 3. pantu, atzīst visās citās dalībvalstīs no brīža, kad tie stājas spēkā procedūras sākšanas valstī."

9 Regulas 17. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

"Nolēmumam, ar ko sāk 3. panta 1. punktā minēto procedūru, bez turpmākām formalitātēm ir tādas pašas sekas visās citās dalībvalstīs kā saskaņā ar tiesību aktiem procedūras sākšanas valstī [..]."

10 Tomēr atbilstoši Regulas 26. panta noteikumiem:

"Visas dalībvalstis var atteikties atzīt citā dalībvalstī sāktas maksātnespējas procedūras vai izpildīt nolēmumus saistībā ar šādām procedūrām, ja šādas atzīšanas vai izpildīšanas sekas būtu nepārprotami pretrunā šīs valsts sabiedriskajai kārtībai, it īpaši tās pamatprincipiem vai indivīda konstitucionālajām tiesībām un brīvībām."

11 Saskaņā ar Regulas 29. panta a) punktu galvenās procedūras likvidators var pieprasīt sekundārās procedūras sākšanu.

12 Regulas 38. pantā ir paredzēts, ka dalībvalsts tiesas, kurai ir piekritība saskaņā ar šīs pašas regulas 3. panta 1. punktu, uz laiku ieceltais likvidators "ir pilnvarots pieprasīt visus pasākumus, lai nodrošinātu un saglabātu visus parādnieka aktīvus, kas atrodas citā dalībvalstī, ko nosaka šīs valsts tiesību akti, uz laiku starp pieprasījumu sākt maksātnespējas procedūru un nolēmumu par procedūras sākšanu".

Valsts tiesiskais regulējums

13 Ar 1963. gada Likuma par sabiedrībām (*Companies Act 1963*, turpmāk tekstā — "Likums par sabiedrībām") 212. pantu *High Court* [Augstākajai Tiesai] ir piekritīga jebkuras sabiedrības likvidēšana.

14 Likuma par sabiedrībām 215. pantā ir noteikts, ka sabiedrības likvidāciju sāk ar sabiedrības vai viena vai vairāku tās kreditoru pieteikuma atzīt šo sabiedrību par likvidējamu iesniegšanu tiesā.

15 Likuma par sabiedrībām 220. pantā ir paredzēts:

"1) Ja līdz prasības atzīt sabiedrību par likvidējamu iesniegšanai tiesā sabiedrība ir pieņēmusi lēmumu par brīvprātīgu sabiedrības likvidāciju, tiek uzskatīts, ka sabiedrības likvidācija sākas datumā, kad ticis pieņemts lēmums, un, ja vien tiesa, pamatojoties uz pierādījumiem par krāpšanu vai maldību, neuzskata par labāku rīkoties citādi, visas brīvprātīgās likvidācijas ietvaros veiktās procedūras tiek uzskatītas par likumīgi veiktām.

2) Jebkurā citā gadījumā tiek uzskatīts, ka tiesas veiktā sabiedrības likvidācija sākas datumā, kad tiek iesniegts pieteikums par likvidāciju."

16 Likuma par sabiedrībām 226. panta 1. punktā ir noteikts, ka tiesa var iecelt pagaidu likvidatoru jebkurā brīdī pēc tam, kad tiesā ir ticis iesniegts pieteikums par likvidāciju. Citādi likvidatora iecelšana saskaņā ar šī paša likuma 225. pantu notiek pēc rīkojuma par likvidāciju izsniegšanas. Pēc iecelšanas *"provisional liquidator"* ir pienākums saskaņā ar Likuma 229. panta 1. punktu "pieņemt glabāšanā vai pārņemt savā pārraudzībā visus attiecīgos aktīvus, kā ķermeniskus, tā bezķermeniskus, uz kuriem sabiedrībai ir tiesības vai šķiet, ka ir tiesības".

Prāvas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

17 *Eurofood* tika reģistrēta Īrijā 1997. gadā kā *"company limited by shares"* (akciju komandītsabiedrība) ar juridisko adresi Dublinas Starptautiskajā finanšu pakalpojumu centrā [*International Financial Services Center Dublin*]. Tā ir *Parmalat SpA*, saskaņā ar Itālijas tiesībām dibinātas sabiedrības, pilnībā piederoša meitas sabiedrība. Tās galvenais [darbības] priekšmets bija piedāvāt finansējuma iespējas *Parmalat* grupas sabiedrībām.

18 2003. gada 24. decembrī, piemērojot 2003. gada 23. decembra Dekrētu-likumu Nr. 347 par neatliekamiem pasākumiem, lai rūpnieciski restrukturizētu lielos uzņēmumus maksātnespējas stāvoklī (*GURI* Nr. 298, 2003. gada 24. decembris, 4. lpp.), *ministre des Activités de production italien* [ministrs, kas ir atbildīgs par Itālijas ražošanas nozari] sankcionēja *Parmalat SpA* ārkārtējo administrācijas procedūru un iecēla Bondi [*Bondi*] par šīs sabiedrības ārkārtas administratoru.

19 2004. gada 27. janvārī *Bank of America NA* lūdza *High Court* [Augstākajai Tiesai] (Īrija) sākt piespiedu likvidācijas procedūru (*"compulsory winding up by the Court"*) pret *Eurofood*, kā arī iecelt pagaidu likvidatoru. Šī prasība bija pamatota ar apgalvojumu par to, ka šī pēdējā minētā sabiedrība nav maksātspējīga.

20 Tajā pašā dienā *High Court*, pamatojoties uz šo pieteikumu, iecēla Farelu [*Farrell*] par pagaidu likvidatoru (*"provisional liquidator"*), piešķirot viņam pilnvaras konfiscēt visus šīs sabiedrības aktīvus, pārraudzīt tās darbību, atvērt bankas kontu uz minētās sabiedrības vārda un nodrošināt juridiskos pakalpojumus.

21 2004. gada 9. februārī *ministre des Activités de production italien* sankcionēja *Eurofood* ārkārtas administrācijas procedūru un iecēla Bondi par ārkārtas administratoru.

22 2004. gada 10. februārī *Tribunale civile e penale di Parma* (Itālija) tika iesniegts pieteikums atzīt *Eurofood* maksātnespēju. Tiesas sēde tika nozīmēta 2004. gada 17. februārī, datumā, par kuru Farels tika informēts 13. februārī. 2004. gada 20. februārī minētā tiesa, uzskatot, ka *Eurofood* galveno interešu centrs atrodas Itālijā, novērtēja sevi par tādu, kam ir starptautiskā piekritība konstatēt šīs sabiedrības maksātnespēju.

23 Ar 2004. gada 23. marta spriedumu *High Court* nolēma, ka saskaņā ar Īrijas tiesību aktiem maksātnespējas procedūra pret *Eurofood* ir sākta Īrijā, datumā, kad šajā sakarā *Bank of America NA* iesniedza pieteikumu, proti, 2004. gada 27. janvārī. Uzskatot, ka *Eurofood* galveno interešu centrs atrodas Īrijā, *High Court* nosprieda, ka šajā dalībvalstī sāktā procedūra ir galvenā procedūra. Tāpat tā uzskatīja, ka

procedūras norises nosacījumi *Tribunale civile e penale di Parma* ir bijuši tādi, kas, piemērojot Regulas 26. pantu, pamato Īrijas tiesu atteikumu atzīt šīs tiesas lēmumu. Konstatējot *Eurofood* maksātnespēju, *High Court* uzdeva likvidēt šo sabiedrību un iecēla Farelu par likvidatoru.

24 Tā kā Bondi iesniedza apelāciju par šo spriedumu, *Supreme Court* [Augstākā Tiesa] uzskatīja par vajadzīgu pirms lēmuma pieņemšanas tai iesniegtajā prāvā apturēt tiesvedību [lietā] un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Ja piekritīgajai tiesai Īrijā ir iesniegts pieteikums likvidēt (*"winding up"*) maksātnespējīgu sabiedrību un ja šī tiesa līdz likvidācijas rīkojuma izdošanai izdod rīkojumu iecelt pagaidu likvidatoru (*"provisional liquidator"*) ar pilnvarām pārvaldīt sabiedrības aktīvus, pārraudzīt tās darbību, atvērt bankas kontu un iecelt juriskonsultu (*solicitor*), minētā juridiskajām sekām izpaužoties kā pilnvaru atņemšanai sabiedrības vadītājiem, vai šis rīkojums kopā ar pieteikuma iesniegšanu ir nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru (*"insolvency proceedings"*), Regulas 16. panta izpratnē [..], to interpretējot, ņemot vērā tās 1. un 2. pantu?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai pieteikuma par uzņēmuma piespiedu likvidāciju (*"compulsory winding up"*) iesniegšana *High Court* Īrijā ir maksātnespējas procedūras (*"insolvency proceedings"*) sākšana Regulas izpratnē, pamatojoties uz Īrijas tiesību normu [Likuma par sabiedrībām 220. panta 2. punkts], atbilstoši kurai tiek uzskatīts, ka uzņēmuma likvidācija sākas datumā, kad tiek iesniegts pieteikums?

3) Vai minētās Regulas 3. pants kopā ar tās 16. pantu nozīmē, ka tiesai tajā dalībvalstī, kurā neatrodas sabiedrības juridiskā adrese un kurā sabiedrība regulāri neveic trešām personām uzskatāmā veidā savu darbību, bet kurā pirmajā tika sākta maksātnespējas procedūra, ir piekritība sākt galveno maksātnespējas procedūru?

4) Vai, nosakot "galveno interešu centru", ja:

a) mātes sabiedrības un meitas sabiedrības juridiskās adreses ir divās dažādās dalībvalstīs,

b) meitas sabiedrība regulāri veic trešām personām uzskatāmā veidā savu darbību un visaptveroši un pastāvīgi uztur savu korporatīvo identitāti tajā dalībvalstī, kurā ir tās juridiskā adrese, un

c) mātes sabiedrībai sakarā ar to, ka tā ir meitas sabiedrības akciju turētāja un tai ir pilnvaras iecelt direktorus, ir kontroles iespēja un tā faktiski kontrolē meitas sabiedrības darbības plānus,

noteicošie ir iepriekš b) punktā minētie faktori vai, gluži pretēji, iepriekš c) punktā minētie faktori?

5) Ja tiesas vai administratīva lēmuma stāšanās spēkā attiecībā pret personām vai juridiskajām personām, kuru tiesības uz procesuāliem noteikumiem un lietas taisnīgu izskatīšanu ir pārkāptas, pieņemot šādu lēmumu, ir acīmredzami pret dalībvalsts sabiedrisko kārtību, vai dalībvalstij atbilstoši šīs Regulas 17. pantam ir pienākums atzīt citas dalībvalsts tiesas lēmumu, ar kuru tiek uzsākts maksātnespējas process pret sabiedrību situācijā, kurā pirmās dalībvalsts tiesa ir pārliecināta, ka attiecīgais lēmums ir pieņemts, neievērojot minētos principus, un it īpaši, kad prasītājs otrajā dalībvalstī, neskatoties uz pieprasījumiem un pretēji otrās dalībvalsts tiesas rīkojumam, sabiedrības pagaidu likvidatoram, kas ir iecelts atbilstoši pirmās dalībvalsts tiesībām, ir atteicies iesniegt visus būtisko dokumentu eksemplārus, ar kuriem tiek pamatots pieteikums?"

25 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 15. septembra rīkojumu *Supreme Court* pieteikums piemērot šīs lietas izskatīšanai Reglamenta 104.a panta pirmajā daļā paredzēto paātrināto procesu tika noraidīts.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par ceturto jautājumu

26 Ar savu ceturto jautājumu, kurš ir jāapskata vispirms, jo tajā vispārīgā veidā tiek aplūkota ar Regulu ieviestā dalībvalstu tiesu piekritības noteikšanas sistēma, iesniedzējtiesa mātes un meitas sabiedrību, kuru attiecīgās juridiskās adreses ir dažādās dalībvalstīs, kontekstā jautā, kāds ir noteicošais faktors meitas sabiedrības galveno interešu centra identificēšanā.

27 Iesniedzējtiesai, izsverot faktus, ir šaubas, pirmkārt, par to, ka parasti meitas sabiedrība veic savu darbību trešām personām uzskatāmā veidā un, ievērojot savas pašas kā sabiedrības identitāti, un, otrkārt, par to, ka mātes sabiedrība sakarā ar to, ka tā ir akciju turētāja un tai ir pilnvaras iecelt meitas sabiedrības vadītājus, kontrolē šīs pēdējās minētās sabiedrības darbības plānus.

28 Regulas 3. pantā ir paredzētas divu veidu procedūras. Atbilstoši šī panta 1. punktam dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritīgās tiesas sāktajai maksātnespējas procedūrai, sauktai par "galveno maksātnespējas procedūru", ir vispārēja iedarbība, jo tā attiecas uz tiem parādnieka aktīviem, kuri atrodas visās tajās dalībvalstīs, kurās ir piemērojama Regula. Ja vēlāk procedūru var sākt tās dalībvalsts, kurā parādniekam ir uzņēmums, piekritīgā tiesa, šīs procedūras, sauktas par "sekundāro maksātnespējas procedūru", iedarbība aprobežojas ar tiem parādnieka aktīviem, kuri atrodas šīs pēdējās minētās valsts teritorijā.

29 Regulas 3. panta 1. punktā ir precizēts, ka attiecībā uz sabiedrībām tiek uzskatīts, ka galvenais interešu centrs ir sabiedrības juridiskās adreses vieta, ja nav pierādījumu par pretējo.

30 No tā izriet, ka ar Regulu ieviestajā sistēmā par dalībvalstu tiesu piekritības noteikšanu katram parādniekam kā juridiski pastāvīgam [tiesību] subjektam ir sava noteikta tiesas piekritība.

31 Regulai ir raksturīgs galveno interešu centra jēdziens. Tādējādi tam ir patstāvīga nozīme, un tātad tas ir jāinterpretē vienveidīgi un neatkarīgi no valstu tiesību aktiem.

32 Šī jēdziena apjomu paskaidro Regulas trīspadsmitais apsvērums, kurā ir norādīts, ka "galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un tādēļ ir pieejams trešajām personām".

33 No šīs definīcijas izriet, ka galveno interešu centrs ir identificējams atkarībā no trešām personām objektīviem un pārbaudāmiem kritērijiem. Šī objektivitāte un pārbaudes iespēja trešajām personām ir vajadzīga tiesiskās drošības un paredzamības nodrošināšanai attiecībā uz piekritīgās tiesas noteikšanu, lai sāktu galveno maksātnespējas procedūru. Šai tiesiskajai drošībai un paredzamībai ir jo lielāka nozīme tāpēc, ka atbilstoši Regulas 4. panta 1. punktam no kompetentās tiesas noteikšanas izriet piemērojamo tiesību aktu noteikšana.

34 No tā izriet, ka parādnieka sabiedrības galveno interešu centra noteikšanai vienkāršu Kopienas likumdevēja paredzētu pieņēmumu par šīs sabiedrības juridisko adresi var noraidīt tikai tad, ja no trešām personām objektīviem un pārbaudāmiem faktiem var konstatēt tādas faktiskas situācijas esamību, kas atšķiras no tās situācijas, uz kādu norāda minētās juridiskās adreses atrašanās vieta.

35 Tāds it īpaši varētu būt tāda "pastkastītes" uzņēmuma gadījums, kas neveic nekādu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tā juridiskā adrese.

36 Savukārt, ja sabiedrība veic savu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tās juridiskā adrese, tikai tas, ka citā valstī dibināta mātes sabiedrība varētu kontrolēt vai kontrolē tās ekonomisko rīcības brīvību, nav pietiekams [pamats], lai noraidītu Regulā paredzēto pieņēmumu.

37 Šādos apstākļos uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka, ja parādnieks ir meitas sabiedrība, kuras juridiskā adrese un kuras mātes sabiedrības juridiskā adrese ir dažādās dalībvalstīs, Regulas 3. panta 1. punkta otrajā teikumā minēto pieņēmumu, ka šīs meitas sabiedrības galveno interešu centrs ir dalībvalstī, kurā ir tās juridiskā adrese, var atspēkot tikai tad, ja no objektīviem un trešām personām pārbaudāmiem faktiem var konstatēt tādas faktiskas situācijas esamību, kas atšķiras no tās situācijas, uz kādu norāda minētās juridiskās adreses atrašanās vieta. Tāds it īpaši var būt gadījums ar sabiedrību, kura neveic nekādu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tās juridiskā adrese. Savukārt, ja sabiedrība veic savu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tās juridiskā adrese, tas, ka citā valstī dibināta mātes sabiedrība var kontrolēt vai kontrolē tās ekonomisko rīcības brīvību, nav pietiekams pamats, lai noraidītu Regulā paredzēto pieņēmumu.

Par trešo jautājumu

38 Ar savu trešo jautājumu, kas ir jāapskata otrām kārtām, jo tas vispārīgi attiecas uz ar Regulu ieviesto atzīšanas sistēmu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai saskaņā ar Regulas 3. un 16. pantu tās dalībvalsts, kurā nav uzņēmuma juridiskās adreses un kurā šis pēdējais minētais uzņēmums parasti neveic savu darbību trešām personām uzskatāmā veidā, bet kurā pirmoreiz tikusi sākta maksātnespējas procedūra, tiesa

ir jāuzskata par piekritīgu, lai sāktu galveno maksātnespējas procedūru. Tāpat iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalsts tiesas piekritību galvenās maksātnespējas procedūras sākšanai var pārbaudīt citas dalībvalsts, kurā ir pieprasīta maksātnespējas atzīšana, tiesa.

39 Kā arī tas izriet no Regulas divdesmit otrā apsvēruma, tās 16. panta 1. punktā definētā prioritātes norma, kas noteic, ka dalībvalstī sāktā maksātnespējas procedūra tiek atzīta visās dalībvalstīs, tiklīdz tai rodas sekas procedūras sākšanas dalībvalstī, ir balstīta uz savstarpējas uzticēšanās principu.

40 Tieši šīs savstarpējās uzticēšanās rezultātā varēja tikt ieviesta obligātā piekritības sistēma, kas ir jāievēro visām tiesām, kuras ietilpst Regulas piemērošanas jomā, un atbilstoša dalībvalstu atteikšanās no to iekšējiem noteikumiem par spriedumu, kas taisīti maksātnespējas procedūru ietvaros, atzīšanu un izpildi [skat. pēc analoģijas attiecībā uz 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā — "Briseles Konvencija"), 2003. gada 9. decembra spriedumu lietā C-116/02 *Gasser, Recueil*, I-14693. lpp., 72. punkts, un 2004. gada 27. aprīļa spriedumu lietā C-159/02 *Turner, Recueil*, I-3565. lpp., 24. punkts].

41 Šo savstarpējās uzticēšanās principu raksturo tas, ka tā dalībvalsts tiesa, kurā ir iesniegts pieteikums par galvenās maksātnespējas procedūras sākšanu, pārliecinās par savu piekritību, ņemot vērā Regulas 3. panta 1. punktu, proti, pārbauda, vai parādnieka galveno interešu centrs atrodas šajā dalībvalstī. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka šādai pārbaudei ir jānotiek, ievērojot būtiskās procesuālās garantijas, kādas pieprasa taisnīga procesa norise (skat. šī sprieduma 66. punktu).

42 No otras puses, kā arī tas ir precizēts Regulas divdesmit otrajā apsvērumā, ar savstarpējas uzticēšanās principu tiek pieprasīta nolēmuma, ar ko sāk galveno maksātnespējas procedūru, atzīšana no citu dalībvalstu tiesu puses, nepastāvot iespējai pārbaudīt pirmās tiesas sniegto vērtējumu par tās piekritību.

43 Ja ieinteresētā persona, uzskatot, ka parādnieka galveno interešu centrs atrodas dalībvalstī, kurā netika sākta galvenā maksātnespējas procedūra, vēlas apstrīdēt piekritību, ko uzņēmusies tā tiesa, kura sāka šo procedūru, šai personai tās dalībvalsts, kurā procedūra tika sākta, tiesās ir jāceļ šīs dalībvalsts tiesībās paredzēta prasība pret nolēmumu par procedūras sākšanu.

44 Tādējādi uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas 16. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka dalībvalsts tiesas sāktā galvenā maksātnespējas procedūra ir jāatzīst citu dalībvalstu tiesām un tās nevar pārbaudīt dalībvalsts, kurā sākta procedūra, tiesas piekritību.

Par pirmo jautājumu

45 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai nolēmums, ar kuru tā dalībvalsts tiesa, kurā ir iesniegts pieteikums par maksātnespējīga uzņēmuma likvidāciju, pirms likvidācijas uzdošanas ieceļ pagaidu likvidatoru ar pilnvarām, kuru [juridiskās] sekas izpaužas kā pilnvaru atņemšana sabiedrības vadītājiem, ir

nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru Regulas 16. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē.

46 No Regulas 1. panta 1. punkta redakcijas izriet, ka tā attiecas uz maksātnespējas procedūrām, kas atbilst četrām raksturīgām pazīmēm. Tai ir jābūt kolektīvai maksātnespējas procedūrai, kas ir saistīta ar pilnīgu vai vismaz daļēju pēdējā minētā parādnieka mantas atsavināšanu un likvidatora iecelšanu.

47 Minētās procedūras ir uzskaitītas Regulas A pielikumā, un likvidatoru saraksts ir minēts tās C pielikumā.

48 Regulā nav paredzēta vienveidīgas maksātnespējas procedūras ieviešana, bet, kā arī tas izriet no tās otrā apsvēruma, tās mērķis ir nodrošināt, lai "pārrobežu maksātnespējas procedūras darbotos efektīvi". Šajā nolūkā tajā tiek noteiktas normas, kuru mērķis, kā norādīts tās trešajā apsvērumā, ir "saskaņot pasākumus, kurus veic attiecībā uz maksātnespējīga parādnieka aktīviem".

49 Nosakot, ka ikviens tās dalībvalsts tiesas, kurai šajā ziņā ir piekritība, taisīts nolēmums, ar ko sāk galveno maksātnespējas procedūru, ir atzīstams visās citās dalībvalstīs, tiklīdz tā rezultātā var tikt radītas [juridiskas] sekas valstī, kurā tas ir ticis taisīts, Regulas 16. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikta uz hronoloģisko kritēriju balstīta prioritātes norma par labu pirmajam taisītajam nolēmumam, ar ko tiek sākta [procedūra]. Kā tas arī ir skaidrots minētās Regulas divdesmit otrajā apsvērumā, "pirmās tiesas lēmums sākt procedūru būtu jāatzīst citās dalībvalstīs, taču šīm dalībvalstīm nav tiesību pārbaudīt tiesas lēmumu".

50 Tomēr Regulā pietiekami precīzi nav definēts jēdziens "nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru".

51 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka nosacījumi un formalitātes maksātnespējas procedūras sākšanai ietilpst valsts tiesību kompetencē un tie ir atšķirīgi katrā dalībvalstī. Noteiktās dalībvalstīs procedūra tiek sākta pavisam neilgu laiku pēc pieteikuma iesniegšanas, vajadzīgās pārbaudes veicot vēlāk. Citās dalībvalstīs noteiktās būtiskās izmeklēšanas var prasīt pietiekami ilgu laiku, un tās ir jāveic pirms procedūras sākšanas. Noteiktu valstu tiesībās procedūra var tikt sākta "uz laiku" vairāku mēnešu garumā.

52 Kā to norādījusi Eiropas Kopienu Komisija, lai nodrošinātu ar Regulu ieviestās sistēmas efektivitāti, ir svarīgi, lai tās 16. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētais atzīšanas princips varētu tikt piemērots pēc iespējas ātrāk procedūras laikā. Tā kā mehānisms paredz, ka var sākt tikai vienu galveno maksātnespējas procedūru, kas rada sekas visās tajās dalībvalstīs, kurās Regula ir piemērojama, tas varētu tikt nopietni apgrūtināts, ja šo pēdējo minēto valstu tiesas, kurās paralēli ir iesniegti pieteikumi sakarā ar parādnieka maksātnespēju, varētu ilgāku laikposmu uzņemties konkurējošu piekritību.

53 Jēdziens "nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru" ir jāinterpretē, ņemot vērā šo mērķi, kas paredz nodrošināt ar Regulu ieviestās sistēmas efektivitāti.

54 Šādos apstākļos par "nolēmumu, ar ko sāk maksātnespējas procedūru", Regulas izpratnē jāuzskata ne vien lēmums, kas atbilstoši tās dalībvalsts, pie kuras pieder tiesa, kas to ir taisījusi, tiesiskajam regulējumam formāli ir kvalificēts par nolēmumu, ar ko sāk maksātnespējas procedūru, bet arī pieteikuma sakarā ar parādnieka maksātnespēju rezultātā taisīts (no)lēmums sākt Regulas A pielikumā paredzēto procedūru, ja šī (no)lēmuma rezultātā tiek atsavināta parādnieka manta un tiek iecelts minētās Regulas C pielikumā paredzētais likvidators. Šāda mantas atsavināšana nozīmē, ka parādnieks zaudē rīcībspēju attiecībā uz savu īpašumu. Tādā gadījumā faktiski abas maksātnespējas procedūrai raksturīgās pazīmes, proti, C pielikumā paredzētā likvidatora iecelšana un parādnieka mantas atsavināšana, ir konstatētas, un tātad visi Regulas 1. panta 1. punktā minētās procedūras definīciju veidojošie elementi ir izpildīti.

55 Pretēji tam, kā to apgalvo Bondi un Italijas valdība, šo interpretāciju nevar ietekmēt tas, ka Regulas C pielikumā paredzētais likvidators varētu būt tāds likvidators, kas ir iecelts uz laiku.

56 Kā Bondi, tā Itālijas valdība atzīst, ka pamata lietā ar *High Court* 2004. gada 27. janvāra lēmumu ieceltais *"provisional liquidator"* ir minēts starp Regulas C pielikumā norādītajiem likvidatoriem attiecībā uz Īriju. Tomēr tie atzīmē, ka runa ir par pagaidu likvidatoru un ka Regulā ir ietverta specifiska norma, kas ir piemērojama šajā gadījumā. Tie atgādina, ka ar minētās Regulas 38. pantu tādam pagaidu likvidatoram, kas definēts šīs regulas sešpadsmitajā apsvērumā kā likvidators, "kas uz laiku iecelts pirms galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas", piešķir tiesības veikt nodrošināšanas pasākumus, kas attiecas uz citā dalībvalstī esošiem parādnieka aktīviem uz laiku starp pieprasījumu sākt maksātnespējas procedūru un nolēmumu par procedūras sākšanu. Bondi un Itālijas valdība no tā secina, ka ar pagaidu likvidatora noteikšanu nevar sākt galveno maksātnespējas procedūru.

57 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka Regulas 38. pants ir jālasa kopā ar tās 29. pantu, saskaņā ar kuru galvenās maksātnespējas procedūras likvidators ir tiesīgs pieprasīt sekundārās procedūras sākšanu citā dalībvalstī. Minētais 38. pants tātad paredz situāciju, kurā piekritīgā dalībvalsts tiesa izskata galveno maksātnespējas procedūru, kaut arī šī tiesa, ieceļot personu vai struktūru, lai uz laiku rūpētos par parādnieka aktīviem, nav vēl uzdevusi šī pēdējā minētā parādnieka mantas atsavināšanu vai iecēlusi Regulas C pielikumā minēto likvidatoru. Šajā gadījumā attiecīgā persona vai struktūra, lai gan tie nav tiesīgi sākt sekundāru maksātnespējas procedūru citā dalībvalstī, var pieprasīt veikt nodrošināšanas pasākumus pār šajā dalībvalstī esošajiem parādnieka aktīviem. Tomēr tāds nav pamata lietas gadījums, kurā *High Court* ir iecēlusi (*"provisional liquidator"*), kas minēts Regulas C pielikumā, un uzdevusi atsavināt parādnieka mantu.

58 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas 16. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru, šīs normas izpratnē ir lēmums, ko izdevusi dalībvalsts tiesa, kurai šajā sakarā ir iesniegts pieteikums sakarā ar parādnieka maksātnespēju un prasību sākt šīs pašas Regulas A pielikumā minēto procedūru, ja šī lēmuma rezultātā tiek atsavināta parādnieka manta un tiek iecelts minētās Regulas C pielikumā paredzētais likvidators. Šī mantas atsavināšana nozīmē, ka parādnieks zaudē rīcībspēju attiecībā uz savu īpašumu.

Par otro jautājumu

59 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, nav vajadzības atbildēt uz otro jautājumu.

Par piekto jautājumu

60 Ar savu piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalstij saskaņā ar Regulas 17. pantu ir pienākums atzīt citā dalībvalstī sākto maksātnespējas procedūru, ja nolēmums, ar ko sāk šo procedūru, ticis taisīts, neievērojot procesuālos noteikumus, kādus pirmajā valstī garantē tās sabiedriskās kārtības prasības.

61 Ja divdesmit otrajā apsvērumā no savstarpējās uzticēšanas principa ir secināts, ka "pēc iespējas jāsamazina iemesli nolēmumu neatzīšanai", tad tās 26. pantā ir paredzēts, ka dalībvalsts var atteikties atzīt citā dalībvalstī sāktu maksātnespējas procedūru, ja šādas atzīšanas sekas būtu nepārprotami pretrunā ar tās sabiedrisko kārtību, it īpaši ar tās pamatprincipiem vai indivīda konstitucionālajām tiesībām un brīvībām.

62 Briseles Konvencijas sakarā Tiesa ir nospriedusi, ka šīs Konvencijas 27. panta 1. punktā minētās klauzulas par sabiedrisko kārtību izmantošana — jo tā veido šķērsli tās pamatmērķu, proti, atvieglot spriedumu brīvu apriti, īstenošanai — var tikt izmantota tikai īpašos gadījumos (2000. gada 28. marta spriedums lietā C-7/98 *Krombach, Recueil*, I-1935. lpp., 19. un 21. punkts).

63 Atzīstot savu piekritību kontrolēt robežas, kuru ietvaros līgumslēdzējas valsts tiesa var izmantot šo klauzulu par sabiedrisko kārtību, lai neatzītu citā līgumslēdzējā valstī taisītu nolēmumu, Tiesa Briseles Konvencijas ietvaros ir nospriedusi, ka minētās klauzulas izmantošana ir iespējama tikai tādā gadījumā, kad citā līgumslēdzējā valstī

taisīta nolēmuma atzīšana un izpilde nepieņemami apdraud valsts, kurā tiek prasīta atzīšana, sabiedrisko kārtību, jo tā apdraud pamatprincipu. Apdraudējumam ir jābūt acīmredzamam tādas tiesību normas, kas tiek uzskatīta par būtisku valsts, kurā tiek prasīta atzīšana, tiesību sistēmā, vai šajā tiesību sistēmā par pamattiesībām atzīto tiesību pārkāpumam (iepriekš minētais spriedums lietā *Krombach*, 23. un 37. punkts).

64 Šī judikatūra ir transponējama Regulas 26. panta interpretācijā.

65 Attiecībā uz procedūras jomu ir jāatgādina, ka Tiesa ir skaidri atzinusi Kopienu tiesību pamatprincipu, saskaņā ar kuru visām personām ir tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu (1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe/* Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 20. un 21. punkts; 2000. gada 11. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-174/98 P un C-189/98 P Nīderlande un *Van der Wal*/Komisija, *Recueil*, I-1. lpp., 17. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Krombach*, 26. punkts). Šis princips ir veidojies no Kopienu tiesību pamatprincipiem, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa, ņemot vērā dalībvalstu kopīgās konstitucionālās tradīcijas, kā arī norādes, kas sniegtas īpaši 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītajā Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības Konvencijā.

66 Runājot precīzāk par tiesībām iepazīties ar procesuāliem dokumentiem un, vispārīgāk, par tiesībām tikt uzklausītam, uz ko ir atsauce iesniedzējtiesas uzdotajā piektajā jautājumā, ir jāatzīmē, ka tās ieņem nozīmīgu vietu taisnīgas lietas izskatīšanas organizēšanā un norisē. Maksātnespējas procedūras ietvaros kreditoru vai to pārstāvju tiesībām piedalīties procedūrā, ievērojot principu par pušu procesuālo tiesību vienlīdzību, ir īpaša nozīme. Kaut arī konkrēti tiesību tikt

uzklausītam noteikumi var atšķirties atkarībā no steidzamības pakāpes, jebkuram šo tiesību īstenošanas ierobežojumam ir jābūt pienācīgi pamatotam un tādam, kas ietver procesuālās garantijas, kas personām, kuras ir skārusi šī procedūra, nodrošina iespēju efektīvi apstrīdēt steidzamības kārtā pieņemtos lēmumus.

67 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas 26. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka dalībvalsts var atteikties atzīt citā dalībvalstī sāktu maksātnespējas procedūru, ja nolēmums par procedūras sākšanu ir ticis taisīts, acīmredzami pārkāpjot personas, kuru ir skārusi šī procedūra, pamattiesības tikt uzklausītai.

68 Vajadzības gadījumā iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai tāds ir bijis gadījums pamata lietā procedūras norises laikā *Tribunale civile e penale di Parma*. Šajā ziņā ir jāpiebilst, ka minētā tiesa nevar aprobežoties ar sevis pašas pieņemtās uztveres par tiesas debašu mutiskumu un tam piemītošo fundamentālo raksturu, kāds tam ir tās tiesību sistēmā, transponēšanu, bet tai, ņemot vērā apstākļus kopumā, ir jāizvērtē, vai *High Court* ieceltajam *"provisional liquidator"* ir bijusi pietiekama iespēja tikt uzklausītam.

Par tiesāšanās izdevumiem

69 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem Tiesāšanās izdevumi,

kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **ja parādnieks ir meitas sabiedrība, kuras juridiskā adrese un kuras mātes sabiedrības juridiskā adrese ir dažādās dalībvalstīs, Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta otrajā teikumā minēto pieņēmumu par maksātnespējas procedūrām, ka šīs meitas sabiedrības galveno interešu centrs ir dalībvalstī, kurā ir tās juridiskā adrese, var atspēkot tikai tad, ja no objektīviem un trešām personām pārbaudāmiem faktiem var konstatēt tādas faktiskas situācijas esamību, kas atšķiras no tās situācijas, uz kādu norāda minētās juridiskās adreses atrašanās vieta. Tāds tostarp varētu būt gadījums ar sabiedrību, kura neveic nekādu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tās juridiskā adrese. Savukārt, ja sabiedrība veic savu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tās juridiskā adrese, tas, ka citā valstī dibināta mātes sabiedrība var kontrolēt vai kontrolē tās ekonomisko rīcības brīvību, nav pietiekams pamats, lai noraidītu minētajā Regulā paredzēto pieņēmumu;**

2) **Regulas Nr. 1346/2000 16. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka dalībvalsts tiesas sāktā maksātnespējas procedūra ir jāatzīst citu dalībvalstu tiesām un tās nevar pārbaudīt dalībvalsts, kurā sākta procedūra, tiesas piekritību;**

3) **Regulas Nr. 1346/2000 16. panta 1. punkta pirmā daļa ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka nolēmums, ar ko sāk maksātnespējas procedūru, šīs normas izpratnē ir lēmums, ko izdevusi dalībvalsts tiesa, kurai šajā sakarā ir iesniegts pieteikums sakarā ar parādnieka maksātnespēju un prasību sākt šīs pašas Regulas A pielikumā minēto procedūru, ja šī lēmuma rezultātā tiek atsavināta parādnieka manta un tiek iecelts minētās Regulas C pielikumā paredzētais likvidators. Šī mantas atsavināšana nozīmē, ka parādnieks zaudē rīcībspēju attiecībā uz savu īpašumu;**

4) **Regulas Nr. 1346/2000 26. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka dalībvalsts var atteikties atzīt citā dalībvalstī sāktu maksātnespējas procedūru, ja nolēmums par procedūras sākšanu ir ticis taisīts, acīmredzami pārkāpjot personas, kuru ir skārusi šī procedūra, pamattiesības tikt uzklausītai.**

[Paraksti]